

Verslag panelgesprek

Kris Van den Branden

Aansluitend bij de uiteenzettingen van Gino Leroy en Rita Rymenans enerzijds, en Anne Lemaitre anderzijds werd een panelgesprek opgezet. Het panel bestond uit vertegenwoordigers van zowel de onderwijs- als de bedrijfswereld: Frans Daems (Vereniging voor het Onderwijs in het Nederlands, VON), Nicky Kops (Nationaal Christelijk Middenstandsverbond, NCMV), Theo Leyman (Maamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, VDAB), Herman Verstraeten (Maamse Vereniging voor Zakelijke Communicatie, VZC), Jo Vervoort (Vereniging van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden, VKW) en Guy Vits (Vast Wervingssecretariaat). Guy Staepels trad namens de VON op als moderator. Aan de hand van stellingen uit de twee voorgestelde onderzoeken waarop telkens twee panelleden commentaar leverden, werden een aantal vaststellingen uit het veld verder uitgediept.

Stelling 1

Er bestaat een discrepantie tussen de gevraagde en de vereiste kwalificaties voor de beheersing van het Nederlands.

Onder vereiste kwalificaties vallen die taken die door de werknemers werkelijk uitgevoerd moeten worden. Gevraagde kwalificaties daarentegen zijn die welke bij de aanwerving van sollicitanten een belangrijke rol spelen.

Guy Vits, binnen het Vast Wervingssecretariaat verantwoordelijk voor de selectie van nieuwe werknemers in de openbare diensten, bestreed de geldigheid van de stelling. Het Vast Wervingssecretariaat streeft er immers systematisch naar met haar selectieproeven aan te sluiten bij de eisen van het bedrijfsleven. Wat daarbij opvalt, is dat kandidaten die enkel over een diploma lager secundair onderwijs beschikken, steeds slechter scoren voor deze proeven. Dat maakt dat het aandeel van personeelsleden met een diploma hoger secundair onderwijs en hoger onderwijs van het korte type gevoelig stijgt in de ministeries.

Ook **Jo Vervoort** (VKW) relativeerde de discrepantie in de stelling, daar de vereiste kwalificaties voor de beheersing van het Nederlands afhankelijk zijn van de functie die de jonge afgestudeerde in de onderneming inneemt. Essentieel is dat mensen nooit beneden hun niveau worden tewerkgesteld, hoewel jongeren zichzelf vaak hoger inschatten dan de realiteit het toelaat.

Stelling 2

Bedrijven stellen bij jonge afgestudeerden van het secundair onderwijs tekorten vast in hun beheersing van het Nederlands. Als gevolg daarvan ontstaat een alternatief onderwijscircuit waarin onderwerpen uit het secundair onderwijs (opnieuw) gedoceerd worden.

Theo Leyman (VDAB) verkoos de term 'complementair' boven 'alternatief'. Dat geeft zijns inziens duidelijker aan dat de opleidingen buiten het regulier onderwijs specifieke accenten kunnen leggen naar de vereisten van het bedrijfsleven toe. De VDAB-opleidingen kenmerken zich dan ook vooral door

hun uitgesproken 'utilitair' karakter: doordat zij een directe voorbereiding zijn op een toetreden tot de arbeidsmarkt is de motivatie van de deelnemers zeer hoog. Bovendien kan binnen deze opleidingen, door het ontbreken van een puntensysteem, aan een veel effectievere procesbegeleiding worden gedaan. De nadruk ligt bij de VDAB op de spreekvaardigheid, van waaruit een transfer wordt beoogd naar de overige vaardigheden. **Herman Verstraeten (VZC)** onderstreepte de lacunes binnen het reguliere onderwijs, maar vroeg zich af welk ander circuit het meest geschikt is om deze te remediëren. Volgens hem is er dringend nood aan een duidelijke terreinafbakening tussen de verschillende alternatieve opleidingen, o.a. tussen de VDAB en het Onderwijs voor Sociale Promotie.

Stelling 3

Grote en kleine bedrijven hebben een verschillende houding ten opzichte van jonge afgestudeerden van het secundair onderwijs en stellen ook andere eisen aan hun beheersing van het Nederlands.

Nicky Kops, vertegenwoordigster van het NCMV, wees erop dat voor kleine bedrijven de communicatieve vaardigheden van hun werknemers van cruciaal belang zijn, daar dergelijke ondernemingen staan of vallen met hun klantenbinding. Van jonge afgestudeerden wordt dan ook verwacht dat zij in staat zijn om door het leggen van vlotte, vlekkeloze contacten het imago van het bedrijf naar buiten te brengen. Daarvoor is niet alleen een beheersing van de vier vaardigheden vereist, doch ook een flinke dosis mensenkennis en het nodige zelfvertrouwen.

In grotere bedrijven is er volgens **Jo Vervoort (MKW)** meer sprake van taakverdeling. Een aantal deelfuncties zijn reeds gecomputeriseerd, wat tot een taakverrijking van de werknemers kan leiden. Deze taakverrijking stelt echter op haar beurt nieuwe, en strengere eisen aan de verbaliteit van de werknemers.

Stelling 4

Het bedrijfsleven evolueert snel, terwijl het onderwijs eerder statisch is en vaak veel te laat op eisen vanuit het bedrijfsleven inspeelt.

Hoewel Frans Daems (VON) waarschuwde voor het hanteren van al te grove generaliseren, bevestigde hij dat het onderwijs, vooral op het macro-niveau, gekenmerkt wordt door een zekere traagheid. In tegenstelling hiermee wordt echter vastgesteld dat heel wat leerkrachten in hun klas (i.e. op het micro-niveau) wél lovenswaardige pogingen ondernemen om vanuit het principe van de normale functionaliteit de leerlingen voor te bereiden op het bedrijfsleven. Daems hoopte echter dat de bedrijfswereeld in de toekomst haar eisen aan de leerlingen strikter zou omschrijven, hoewel hij er meteen aan toevoegde dat het onderwijs nooit geheel aan alle eisen zou kunnen tegemoetkomen. Het onderwijs is immers belast met de voorbereiding van de leerling op het verdere leven in het algemeen.

Herman Verstraeten (VZC) onderstreepte dat het onderwijs niet altijd in staat is om op de snel evoluerende eisen van het bedrijfsleven in te spelen, deels omdat de twee partijen een andere visie op taal en taalgebruik hebben. Het bedrijfsleven belicht taal vooral vanuit haar communicatieve functie (het onmiddellijke rendement van de vaardigheden), terwijl het onderwijs ook, en misschien wel teveel, aandacht besteedt aan taalbeschouwing. Verstraeten pleitte dan ook voor een heroriëntering van de lerarenopleiding. Daarin zouden aan de toekomstige leraren een tekstwetenschappelijk, een communicatief en een sociaal-interactief referentiekader moeten worden aangereikt.

*Kris Van den Branden
Aspirant NFWO
Schoonbroek 16
2180 Ekeren*